

Otto Böhtlingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 1, Petersburg 1855
ursprünglich gewiss अरति gestanden, wie auch der Vers an vorletzter Stelle eine Länge fordert. — Vgl. ὀπ-ῥῥῆτῥῥ.

2. अरति m. ÇKDr. Zorn Uq. 4, 61 (von अरु [रु]).

3. अरति (3. अ + रति) f. 1) Unbehagen, Unbehaglichkeit: रत्यरति H. 72. Suçr. 2, 494, 17. Lalit. 333 (अरति). Burn. Lot. de la b. l. 443. = अनवहितचित्तव Raxita, = क्रीडभाव Kārttika im ÇKDr. — 2) Unge-
duld, Sehnsucht H. 314. अरति = उद्वेग Uq. 3, 7 (von अरु [रु]).

अरति m. 1) Ellbogen H. an. 3, 337. Med. n. 34. VS. 20, 8. Draup. 9, 5. अरति du. Çat. Br. 4, 2, 4, 13. 19. Âçv. Çr. 3, 6. Vielleicht Ecke, Winkel RV. 10, 160, 4. अरतिस्पष्टा भवत्येयो अरति यो अरतिस्त्वेवान्मुनेति सोमम् । निररति मयवा तं दधाति ब्रह्मद्विषो कृत्यनानुदिष्टः ॥ Vgl. auch 5, 2, 1 unter 1. अरति. — 2) Elle, das Maass vom Ellbogen bis zur Spitze des kleinen Fingers AK. 2, 6, 2, 37. H. 399. an. 3, 337. Med. n. 34. Uq. 4, 2. उर्वो काष्ठा कृति धनम् । अवावृता अरतिर्यः ॥ RV. 8, 69, 8. नवारत्नीन् AV. 19, 37, 6. वाङ्मवा अरतिः Çat. Br. 6, 3, 4, 33. 7, 4, 14. 14, 1, 2, 6. Kauç. 83. तामुत्तरतो ऽग्निधात्यरतिमात्रे in der Entfernung von nur einer Elle Çat. Br. 7, 1, 4, 43. अरतिमात्राद्वा वृषा योषामुपशेते 3, 4, 6. Kātj. Çr. 17, 4, 28. 3, 3, 12, 24. अरतिमात्रं adj. f. ई eine Elle lang Ait. Br. 8, 5. Çat. Br. 6, 7, 4, 14. 3, 4, 30, 33. u. s. w. Kātj. Çr. 1, 3, 38. 8, 3, 25. u. s. w. R. 4, 40, 43. Suçr. 2, 172, 5. Am Ende eines comp. mit vorangehendem Zahlwort R. 1, 13, 27. Accent eines solchen comp. P. 6, 2, 29. Sch. बह्व-
रति 30, Sch. — Vgl. रति und सरति.

अरति (von अरति) m. Ellbogen: चत्वार्यरतिरस्तीनि Jāś. 3, 86.

अरत्य (3. अ + रत्य) adj. ohne Wagen RV. 10, 99, 4. VS. 16, 26. AV. 11, 10, 24.

अरथी (3. अ + रथ) m. Nicht-Wagenführer RV. 6, 66, 7.

अरथ (3. अ + रथ) adj. nicht lässig RV. 6, 18, 4. 62, 3.

अरनेमि (1. अर + नेमि) m. N. pr. Brahmadatta Aranemi, ein König von Koçala Schiefner, Lebensb. 234 (4).

अरतुक् N. pr. eines Tirtha: तरतुकारतुक्योः MBh. 3, 7078. LIA. 4, 393, N. 2.

अरप (Nebenform von अरपम्) adj. unbeschädigt: अथा विश्वाकारप ई-
धते गृहे VS. 8, 5.

अरपचन (अ + पच) m. ein Name Mañgucrī's Mañgucrīn. 4.

अरपस् (3. अ + रप) adj. 1) unbeschädigt, heil: त्रायतो विश्वा भूतानि
यत्रायमरपा अरत् RV. 10, 137, 5. यणीव ह्यायमरपा अशीया विवासयं रु-
द्रस्य सुमम् 2, 23, 6. 10, 13, 4. 37, 11. AV. 1, 22, 2. — 2) nicht beschädi-
gend, wohlthuend: अं वतो वातरपा अरु सिधः RV. 8, 18, 9.

अरम् (von अर und dieses von अर 2. und 3.) adv. 1) zur Hand, zu-
gegen, praesto: पेदिमाण्वकृति देव एतेशा विश्वस्मै चरन्ते अरम् RV. 7, 66,
14. इरोक्षोचिः क्रतुर्न नित्यो ज्ञयिष्व योनावरु विश्वस्मै 1, 66, 5 (3). प्र वा-
मिष्टयो ऽरमश्रुवत् 6, 74, 1. 8, 81, 26. — 2) zurecht, recht, passend, ent-
sprechend: अरु रोदसी कृत्येऽस्मै RV. 1, 173, 6. अरु ते सोमस्तन्वे भवा-
ति 41, 5. अरु कामोयं षं हृदे 10, 97, 18. दण्यो अरुमा अरु सूक्ताः 1, 70, 5
(3). अरमस्मै भवति यामहृतौ 10, 117, 3. 1, 108, 3. 2, 3, 7. 17, 6. 18, 2. 6,
16, 43. 8, 81, 24. 25. 9, 24, 5. 10, 71, 10. 96, 7. — 3) genug, hinreichend:
विश्वं स देव प्रति वारमये धृते धान्यम् RV. 6, 13, 4. पुरु वारं पुरु 1, 142,
10. अर भक्त्य Kāç. zu P. 8, 2, 18, Vārt. 2. — Häufig in den beiden

Verbindungen: a) अरम् गम् gewärtig sein, erscheinen, sich darbieten: अरं
मे गत् क्वनायाम्मि गृणाना यथा पिबोथि अन्धः RV. 6, 63, 2. त्वो नन्त नो
गिरः । अरं गमेम ते वयम् 8, 81, 27. अत्रो चित्तो मधो पितो ऽरं भूतार्य ग-
म्याः 1, 187, 7. 7, 68, 2. 8, 43, 10. 10, 9, 3. SV. 1, 3, 1, 2, 6. — b) अरं करु a)
zurechtmachen, zuriisten: को वो ऽधरे तुविज्ञाता अरं कारु RV. 10, 63,
6. एहि मनुर्देवपुष्यकामो ऽरु कृत्या तमसि लेय्यो 31, 5. partic. अरु कृत
gerüstet, bereit: सोमो 1, 2, 1. (यज्ञः) अग्निद्रतो अरु कृतः 10, 14, 13. 119, 13.
AV. 2, 12, 7. 12, 1, 22. — ß) dienen: वयं ते ऽरं मुनेभिः कृणवाम् सोमः
RV. 3, 33, 5. यदार्मकम्भवेः पितृयो परिविष्टी वेषणा दूस्नाभिः 4, 33, 2.
अरं दूसो न मीळ्छये काराणि 7, 86, 7. 2, 5, 8. — Vgl. 2. अर 1. und das
aus अरम् entstandene अरलम् (P. 8, 2, 18, Vārt. 2).

अरम् Sīras. zu AK. 3, 2, 3. ÇKDr. Falsche Variante für अरवम्.

अरमणम् (अरम् + मनम्) adj. dienstbereit, gehorsam: (वज्रं) निकाम-
मरमणमम् RV. 6, 67, 10.

अरमति (अरम् + मति) f. Dienstbereithheit, Gehorsam, Ergebenheit;
persönlich gedacht die Genie des Cultus, der thätigen Frömmigkeit:
वि या कोत्रा विश्वमभोति वार्य बृहस्पतिरमतिः पनीयसी । यावा यत्र
मधुयदुच्यते बृहत् ॥ RV. 10, 64, 15. उप यमेति (अग्नि) युवतिः सुदन्त द्रोषा
वस्तोर्हविर्मतो धृताची । उप स्वैनमरमतिर्वसुयुः 7, 1, 6. प्रति न स्तामं
लष्टा जयेत स्यादस्मै अरमतिर्वसुयुः 34, 21. प्र वो मृहोमरमतिं कृणुं प्र पू-
षणम् 36, 8. यज्ञस्व सु पुर्वणोक् देवाना यज्ञियामरमतिं वक्त्याः 36, 8. पुनः
समव्यदितं वयंती मध्या कर्तन्यधाक्कन् धीरः । उत्संक्षोपाद्यादृष्टीर्-
दर्धरमतिः सविता देव आगात् wieder eingezogen hatte die Webende
(Aramati) ihr Aufgespanntes (das Gewebe der Andacht und Opfer),
mitten im Werk hatte der Andächtige abgelassen (bei Einbruch der
Nacht); da erhebt sich neu und ordnet die Zeiten Aramati: der gött-
liche Savitar ist da (d. h. es ist wieder Morgen geworden) 2, 38, 4. आनी
मृहीमरमतिं सत्रोषा यो देवो नमसा रतकृच्याम् । मधोर्दय बृहतीमृत-
ज्ञामग्ने बृह पाथिभिर्देवयानैः ॥ 5, 43, 6. 34, 6. नमो मृहोमरमतिः पनीयसी
10, 92, 4. प्र रुद्रो ययिनी यति सिन्धवस्तिरो मृहीमरमतिं दधान्वरे 5.
Concret: gehorsam, fromm: अरमतिरन्वयो विश्वो देवस्य मनसा । आदि-
त्यानामनेक इत् ॥ 8, 31, 12.

अरममाण (3. अ + रम्) adj. nicht ruhend RV. 9, 72, 3.

अरमिष् (अरम् + षप्) adj. herbeiteilend: मृहः सु वो अरमिषे स्तवामहे
मीळ्छये अरगमाय जगमेय RV. 8, 46, 17.

अरमुडि m. N. pr. ein König von Nepāla Rāga - Tar. 4, 530. 536.
531. 537.

अररु 1) n. Hülle, Deckel (हृद्) Med. r. 111. — 2) Thür, Thürflügel
m. f. n. AK. 2, 2, 17. n. Uq. 3, 131. Triak. 2, 2, 10. H. 1006. — 3) Hülle,
Scheide eines Bambusschusses (वारोरोकाय) Viçva im ÇKDr. — Vgl.
u. अर.

अररु m. N. pr. gaṇa गर्गादि zu P. 4, 1, 105.

अररि m. n. Thürflügel H. 1007.

अररिन्द n. nach Naigh. 1, 12: Wasser (Flüssigkeit); es scheint ein
Werkzeug oder Gefäss bei der Soma-Bereitung zu bezeichnen: अररिन्द-
रिन्दानि सुक्रतुः पुत्र सन्धानि सुक्रतुः RV. 1, 139, 10.

अररिवम् (3. अ + रम्) adj. missgünstig, hart, unfreundlich; häufig Be-
zeichn. dämonischer Wesen, welche das Gedeihen menschlicher Zustände